

Kwartiermakers Toekomst Accountancysector
T.a.v. mevr. drs. M.E. de Vries RA en dhr. mr. C.A. Fonteijn

(via www.internetconsultatie.nl)

PH
Rotterdam, 17 september 2021

Betreft: Reactie Mazars op internetconsultatie Audit Quality Indicators

Geachte heer Fonteijn, mevrouw de Vries,

Op 8 juli hebben wij met belangstelling kennisgenomen van het door u gepubliceerde consultatiedocument Audit Quality Indicators (AQI's). Een project waar met betrekking tot de uitkomsten door de sector, en zeker ook Mazars, erg naar uitgekeken werd. Wij maken hierbij graag van uw consultatiemogelijkheid gebruik en geven naast een antwoord op de daarin door u gestelde expliciete vragen ook graag uiting aan onze beleving ten aanzien van de in het consultatiedocument gekozen AQI's

Algemeen

Het opstellen van een set transparante en voor kantoren onderling vergelijkbare indicatoren voor auditkwaliteit beoordelen wij positief. Potentieel geeft dit een beter beeld op de kwaliteit in de sector en van de afzonderlijke organisaties. Dat kan ook bijdragen aan een versterking van de marktwerking, zowel verdeling van marktaandelen als prijsvorming.

Het beschrijven van de te hanteren uniforme definities en berekeningswijzen voor de AQI's vinden wij positief, maar is ook een belangrijke randvoorwaarde voor transparante en vergelijkbare informatie.

Er zijn volgens ons een aantal algemene aandachtspunten te formuleren vanuit het consultatiedocument:

- Er wordt geen harde normen op de AQI's verondersteld te bestaan. Het risico dat er toch door gebruikers zo mee omgegaan zal worden ligt op de loer. Dat zou pleiten voor minder absolute cijfermatige scores en meer indeling van scores in bandbreedtes.
- Als er geen sprake is van harde normen dan wordt het belang van de ontwikkeling van de AQI's in de tijd evident. Het lijkt goed minimaal een aantal vergelijkende jaren te presenteren.

- De AQI's worden beperkt tot scores in het WTA-domein met daarbinnen verbijzondering naar OOB-controles. Dat betekent dat een aanzienlijk deel van de controlewerkzaamheden buiten de rapportage scope blijft. Daaronder relevante sectoren als public / not-for-profit. Auditkwaliteit is van belang voor alle auditwerkzaamheden, er is uiteindelijk immers ook geen verschil in de afgegeven controleverklaringen in de verschillende sectoren. Ook wordt die auditkwaliteit naar onze mening in meerdere accountantsorganisaties binnen de verschillende sectoren uniform georganiseerd en bewaakt. Wij pleiten dus voor opstellen van AQI's voor alle controlesectoren.
- Bij verschillende AQI's, hoe interessant ze op zichzelf ook zijn, is naar onze mening geen direct verband met de geleverde kwaliteit te leggen en zal pas de (beperkte?) kwalitatieve toelichting iets naders (kunnen) zeggen. Dat laatste maakt dan ook de mate van vergelijkbaarheid lastiger en de mate van subjectiviteit weer aanzienlijk. Algemene guidance in het dashboard over de veronderstelde betekenis van de AQI in relatie tot kwaliteit lijkt op zijn minst gewenst.
- Er is geen aandacht besteed aan de samenhang van dit dashboard met de al verplicht op te stellen transparantieverlagen. Wij willen hier aandacht voor vragen om inefficiency door doublure maar ook verschillende presentaties, en wellicht ook duidingen, van dezelfde indicatoren te voorkomen.
- Het in het publieke dashboard door kunnen drillen naar individuele extern accountants vinden wij ongewenst. Het heeft veel individuele toelichting nodig om te voorkomen dat eventueel verkeerde conclusies worden getrokken over de kwaliteit van betreffende persoon, is vanuit privacy oogpunt ongewenst en kan tenslotte in voorkomende gevallen ook een ongewenste impact hebben op de waardering van door een specifiek individu gecontroleerde organisaties.
- Invoering van AQI's zal een stevige impact hebben op de accountantsorganisaties. Het in continuïteit genereren van uniforme goede basisgegevens en toelichtingen en dus inrichten van robuuste achterliggende informatiesystemen zal aanzienlijke tijd en investeringen vergen. Wij vragen u dus hiermee rekening te houden bij het bepalen van de implementatietermijn voor de verschillende AQI's, alsook in de toekomst bij de eventuele bijstelling daarvan.

Hierna gaan we in op de individuele AQI's waarbij impliciet ook uw twee kernvragen worden beantwoord.

Niveau 1 - Dossierkwaliteit

1. Betrokkenheid extern accountants

- De score zal sterk afhankelijk zijn van het klantenpakket van de organisatie. Bij gemiddeld grotere klanten zou het kunnen dat de percentages lager worden, bij complexe klanten maar ook bij een onevenwichtige teambezetting groter. Zonder correctie hierop dus onvergelijkbare getallen en geen eenduidige parameter voor kwaliteit.
- Publiek tonen van scores van individuele extern accountants vinden wij ongewenst.

- Op zich is de betrokkenheid van gekwalificeerde accountants, die allemaal hun beroepsverantwoordelijkheid voor kwalitatief goed werk dienen te dragen, een goede AQI. Wij geven als suggestie deze AQI te definiëren als senior betrokkenheid, vanaf manager en hoger (uitgaande van het feit dat dit een goede weergave geeft van de werkzame afgestudeerde (externe) accountants), op opdrachten.

2. Fouten in de jaarrekening

- Dit is een onduidelijke naamgeving voor de AQI. Er wordt ook gemeten naar tekortkomingen in de controle, welke niet per definitie resulteren in een fout in de jaarrekening. Die worden vervolgens opgeteld bij daadwerkelijke fouten in de jaarrekening dan wel controleverklaring. Dit geeft een onzuiver getal als resultaat. Splitsen van de AQI lijkt dus gewenst.
- Uniformering van deze AQI op uitkomsten van interne reviews vereist ook bij voorkeur gelijkenschakeling van de scoringscriteria binnen de verschillende organisaties. Wij vragen ons af of dat haalbaar is.
- De AQI wordt negatief uitgewerkt terwijl een positieve kwaliteitsindicator zou kunnen zijn hoeveel correcties er tijdens de controlewerkzaamheden hebben plaatsgevonden, die derhalve door accountantscontrole zijnesignaleerd.

3. Fraude en continuïteit

- Een informatieve indicator, maar deze zegt niet direct iets over auditkwaliteit als zodanig. Er kan een sterke samenhang zijn met het risicoprofiel van de klantenportefeuille maar ook met de robuustheid van aan risico's op dit gebied gerelateerde klantacceptatieprocedures.
- Ten aanzien van een fraude AQI lijken ons meldingenaantallen relevant, aantal gevallen waarin redres heeft plaatsgevonden alsmede aantallen fraudezaken geopenbaard door enerzijds de klant en anderzijds de accountant.
- Ten aanzien van de continuïteit AQI is opnemen van het aantal faillissementen volgend op ongeclausuleerde verklaringen wellicht relevanter.

Niveau 2 - Kwaliteitsbeheersingssystemen

4. Kwaliteit verhogende maatregelen (aantallen)

- Deze AQI's geven een waardevolle indicatie van inspanningen maar niet van de geleverde auditkwaliteit als zodanig.
- Relevante AQI zou kunnen zijn het aantal ontoereikend getoetste opdrachten waarbij kwaliteit verhogende maatregelen waren ingezet. Ook het aantal niet opgevolgde consultaties zou relevant kunnen zijn alhoewel dit lastig meetbaar zal zijn anders dan door het checken van de afloop van elke consultatie. Dat werpt op zich weer een ongewenste drempel op voor consultatie. Relatieve tijdsbesteding op opdrachten door OKB's zou ook een relevante inspanningsindicator kunnen zijn.

5. Kwaliteitsbeheersingssysteem (bevindingen en tekortkomingen)

- Om deze AQI vergelijkbaar te krijgen is een heldere definitie van bevindingen en tekortkomingen gewenst. Deze ontbreekt nu nog.

Niveau 3 - Context

Allereerst merken wij hierbij op dat de dimensie investeren in kennis en mensen geheel ontbreekt. Dit is naar onze mening een van de meest voor de hand liggende drijvers voor kwaliteit. Wij willen dus zeker pleiten voor het uitbreiden van de AQI's met indicatoren op dit gebied (tijdsbesteding en investering in opleidingen).

6. Cultuur

- Wij onderschrijven het belang van medewerkersbetrokkenheid, en vinden het dus ook goed om daar een AQI voor te formuleren. Uniforme uitvraag bij medewerkers om tot deze AQI te komen is dan belangrijk. Zoals nu gedefinieerd vinden wij de voorgestelde uitvraag te globaal en te weinig direct in relatie tot kwaliteit om tot een zinvolle medewerkersbetrokkenheidscore te komen. Wij denken dat focus op uitvraag en scores op bekende thema's als werkdruk, lerende organisatie en tone at the top een betere cultuur AQI op aanwezigheid van een supportieve omgeving voor kwaliteit kan geven.

7. Verloop in controleteam

- De opbouw van deze AQI is complex en moeilijk meetbaar. Wijziging in controleteams kan te maken hebben met veel verschillende zaken (samenstelling van teams, meebewegen met de omvang van de opdracht, roulatie uit hoofde van onafhankelijkheid etc. etc.) en is dus moeilijk interpreteerbaar. Er is spanning tussen de benodigde continuïteit en vernieuwing in teams. Als doorgroei plaatsvindt met kwalitatief goede mensen is er normalerwijze geen sprake van kwaliteitsrisico's. Zoals deze nu gedefinieerd is een naar onze mening dus niet passende AQI. Een indicator voor kwaliteitsrisico's zou kunnen zijn wijziging van teams (of ten minste senior teamleden) gedurende de opdracht. Ook dat geeft overigens metingsuitdagingen.
- AQI's betreffende de kwaliteit van personeel lijken ons wel onmisbaar als indicator. We kunnen ons daarbij dan voorstellen gemiddelde ervaringsjaren in functies, verloop van personeel op functieniveaus en wellicht gemiddelde promotie of beoordeling scores.

8. Innovatiebereidheid

- Een informatieve indicator die wel erg subjectief ingekleurd kan worden. Het zegt iets over de bereidheid tot investeren van een organisatie maar niets over het daadwerkelijk effect op auditkwaliteit. Daarnaast is het wellicht net zo veelzeggend hoeveel energie en investering er gestoken wordt in implementatie van nieuwe technieken en toepassingen versus het zich beperken tot de ontwikkeling daarvan. Daadwerkelijk doorgevoerde en geïmplementeerde innovatie geeft wellicht ook een directere relatie met auditkwaliteit.

- Er is geen ruimte in de definitie voor de op internationaal niveau gedane investeringen in innovatie die niet tot een herkenbare directe doorbelasting aan de Nederlandse organisatie leiden. Dat lijkt ons voor de meer internationaal georganiseerde accountantsorganisaties een ongewenste situatie.

9. Budgetoverschrijding

- Deze gekozen AQI voor het ontstaan van ongewenste druk is enerzijds subjectief (waarom boven 25% pas) maar ook sterk afhankelijk van de cultuur van de organisatie hoe met dergelijke overschrijdingen wordt omgegaan. Daarnaast is ook het bepalen van de basis voor het reguliere budget (wel of niet separeren van bewuste en centraal gedekte commerciële kortingen, vooraf geautoriseerde budgetoverschrijdingen in het urenbudget, etc. etc.) lastig en subjectief. Het cultuurelement kan bij AQI 6 meegenomen worden. Daarnaast zouden parameters als leverage (omzet per extern accountant), risicoprofiel van portefeuilles en overuren per functie wellicht betere indicators hiervoor kunnen zijn.

Niveau - Keten

10. Opdrachtgeverstevredenheid

- Een in de basis, wat ons betreft, waardevolle indicator. Opdrachtgeverstevredenheid en feitelijke auditkwaliteit zich manifesterend in een “kritische accountant met rechte rug” kunnen makkelijk op gespannen voet komen te staan. Essentieel is dus dat de uitvraag op een uniforme, gevalideerde en objectieve wijze plaatsvindt. Dat is een voorwaarde voor objectiviteit en vergelijkbaarheid van de scores.
- Wij missen een AQI die inzage geeft in de kwaliteit van de keten als zodanig. Dat is een indicator voor een auditkwaliteit bevorderende controle omgeving.

Graag dragen we verder bij aan het samen met u en de sector succesvol realiseren van een dashboard met relevante AQI's. We hopen dat onze reactie daar een bijdrage aan levert. Indien gewenst geven wij u hierover dan ook graag nadere toelichting.

Hoogachtend,

Mazars Holding N.V.

Ton Tuinier
(Voorzitter RvB)

Drs. Peter Hopstaken RA
(Head of audit)